

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอในบทนี้มีหัวข้อที่นำเสนอดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
  - 2.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล
  - 2.2 ขั้นตอนการวิจัย
  - 2.3 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาครูในการดำเนินงานเสริมสร้างพฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียน
โรงเรียนบ้านขมิ้นจานทุ่ง อำเภोजังหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
  - 1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) จำนวน 6 คน ประกอบด้วย
    - 1.1.1 ผู้วิจัย
    - 1.1.2 ครูประจำชั้น จำนวน 5 คน
  - 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 26 คน ประกอบด้วย
    - 1.2.1 ผู้วิจัย
    - 1.2.2 คณะครูโรงเรียนบ้านขมิ้นจานทุ่ง จำนวน 5 คน

1.2.3 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน

1.2.4 นักเรียน จำนวน 10 คน

2. ขั้นตอนการวิจัย

2.1 การวางแผน (Planning)

2.2 การปฏิบัติ (Action)

2.3 การสังเกต (Observation)

2.4 การสะท้อนผล (Reflection)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านและพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

3.2 แบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านและพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

3.3 แบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

3.4 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียน

3.5 แบบประเมินความรู้ความเข้าใจจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.6 แบบประเมินการดำเนินงานกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียน

3.7 แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยนำผลข้อมูลที่ได้จากการบันทึก การสังเกต การสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ ประมวลผลและเรียบเรียงในรูปแบบความเรียงพรรณนามาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านขมิ้นจานทุ่ง อำเภอจังหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

1. ก่อนการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนจะพบว่า ครูไม่จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียนอย่างจริงจัง ครูหลายคนไม่เคยจัดกิจกรรมส่งเสริม

การอ่านให้กับนักเรียนเพราะขาดการศึกษา ในเรื่องความสำคัญของการอ่าน และไม่มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอในกระบวนการจัดกิจกรรม และไม่รู้จะจัดกิจกรรมอะไร จัดอย่างไรดี ไม่มีแผนงาน/โครงการปฏิบัติที่ชัดเจนที่จะส่งเสริมการอ่านของนักเรียน

2. ผลการพัฒนาการครูเพื่อดำเนินงานเสริมสร้างพฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียน หลังจากดำเนินการพัฒนาโดยการใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการและการประชุมเพื่อปรึกษาหารือเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจำนวน 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมแนะนำหนังสือ กิจกรรมภาษาไทยวันละคำ กิจกรรมยอดนักอ่าน และกิจกรรมพี่สอนน้อง โดยดำเนินการตามวงจรหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งประกอบด้วยการวางแผน ปฏิบัติการ การสังเกต และการสะท้อนผล เพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกการประชุม การสังเกต การสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ร่วมกันและสะท้อนผลการพัฒนาแล้วปรากฏว่า

2.1 ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานเสริมสร้างพฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียน จะเห็นได้จาก ครูสามารถจัดกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียนจาก 4 กิจกรรมที่ดำเนินการ ได้แก่ กิจกรรมแนะนำหนังสือ กิจกรรมภาษาไทยวันละคำ กิจกรรมยอดนักอ่าน และกิจกรรมพี่สอนน้อง การดำเนินงานมีการวางแผน มีเครื่องมือในการดำเนินงาน มีการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อได้นำผลมาปรับปรุงพัฒนาจัดกิจกรรม ให้เป็นระบบ มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม ทำให้การดำเนินเสริมสร้างพฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียนบ้านขมิ้นจันทน์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 นักเรียนโรงเรียนบ้านขมิ้นจันทน์ ที่ไม่สนใจการอ่าน ห้องสมุดไม่ได้รับการใช้บริการจากนักเรียน นักเรียนใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์ จากการดำเนินงานเสริมสร้างพฤติกรรมรักการอ่านที่จัดส่งเสริมการอ่านที่จัดให้ทั้ง 4 กิจกรรม ทำให้นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมรักการอ่าน มีความสนใจใฝ่ใจในการอ่าน รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในพฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียนมีเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผล

การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านขมิ้นจานทุ่ง อำเภอจังหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) 4 ขั้นตอน คือ วางแผน ปฏิบัติ สังเกต สะท้อนผลการปฏิบัติ ผลการพัฒนาที่มีประเด็นที่ควรอภิปรายดังนี้

1. ก่อนการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน พบปัญหาว่าโรงเรียนไม่ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างจริงจังจึงเป็นรูปธรรมชัดเจน ไม่มีแผนงาน/กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ทำให้ครูไม่รู้ว่าจะต้องจัดหรือหลายคนคิดว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นหน้าที่ของครูสอนภาษาไทยเท่านั้น ทำให้ครูไม่ได้ส่งเสริมการอ่านให้นักเรียนอย่างจริงจัง ครูหลายคนไม่เคยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้นักเรียน เพราะไม่รู้ว่าจะต้องจัด ไม่เห็นความสำคัญของการฝึกฝนการอ่าน กระตุ้น จูงใจให้เด็กอ่าน ทั้งนี้เนื่องจากครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้ ทำให้การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เมื่อจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการและการร่วมกันประชุมปรึกษาหารือของผู้ร่วมวิจัยและครูโรงเรียนบ้านขมิ้นจานทุ่ง ทำให้คณะครูมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้ง 4 กิจกรรมอย่างเป็นระบบมีกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพงาน ตั้งแต่ร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรม จัดกิจกรรม ตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จัดให้แก่ผู้เรียนได้ โดยกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมแนะนำหนังสือ กิจกรรมภาษาไทยวันละคำ กิจกรรมยอดนักอ่าน และกิจกรรมพี่สอนน้อง มีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถกระตุ้น จูงใจ และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งส่งเสริมต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน ทำให้นักเรียนสนใจการอ่าน รู้จักใช้ว่างในการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน สามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ตลอดจนส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 9) ได้กล่าวว่า ครูควรส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือนอกเหนือจากบทเรียน เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ในการอ่านกว้างพอที่จะทำให้เด็กเกิดนิสัยรักหนังสือ รักการอ่านจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ควรเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการอ่านและจัดให้มีการส่งเสริมการอ่านขึ้นในโรงเรียน

2. การพัฒนาส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่าน ประโยชน์จากการอ่านและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้ง 4 กิจกรรม ครูได้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการและร่วมประชุมปรึกษาหารือ ระดมความคิด ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการพัฒนาการส่งเสริมการอ่านให้แก่นักเรียน ครู อาจารย์จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้โดยสามารถพัฒนาคุณภาพของกิจกรรมได้ครบถ้วนตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมโดยทุกกิจกรรมที่จัดส่งเสริมให้นักเรียนมีผลต่อการกระตุ้น จูงใจ ส่งเสริม ฝึกฝน ให้ผู้เรียนรักการอ่านทั้งสิ้น และครูซึ่งเป็นตัวอย่างที่สำคัญของนักเรียนก็รับการพัฒนาการอ่านไปด้วย เพราะก่อนปฏิบัติกิจกรรมทุกครั้งหรือขณะปฏิบัติ ครู อาจารย์ที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมาอย่างครบถ้วนอยู่แล้ว ทำให้ครูได้อ่านและค้นคว้าไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับอุดมศักดิ์ พลอยบุตร (2545 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า ครูเป็นตัวอย่างสำคัญยิ่งที่จะเป็นผู้เร่งปฏิกิริยาให้ผู้เรียนเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน ครู อาจารย์ทุกคนควรถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

3. การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนบ้านขมิ้นจานทุ่ง หลังจากที่ผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ร่วมกันถึงผลการศึกษาทำให้มีการดำเนินการพัฒนา ปรับปรุงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งวางแผนการจัดกิจกรรม การกำกับ ติดตาม ประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมแนะนำหนังสือ กิจกรรมภาษาไทยวันละคำ กิจกรรมยอคนักอ่าน และกิจกรรมที่สื่อน้อง ทำให้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จัดขึ้น มีประสิทธิภาพในการสร้างเสริมกระตุ้น จูงใจ ให้ผู้เรียนผู้ร่วมกิจกรรมเกิดความอยากรู้ อยากเห็น อยากอ่าน ฝึกฝนอ่านเป็นประจำ จนเกิดเป็นนิสัยรักการอ่านขึ้นได้ การดำเนินงานส่งเสริมการอ่านจะประสบผลสำเร็จก็ต้องอาศัยครู และผู้ปกครองนักเรียนได้ช่วยกันส่งเสริมการอ่านในทุกกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนในเวลาเรียนจะบังเกิดผลเป็นรูปธรรมชัดเจน โรงเรียนทุกโรงเรียนจึงต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีแผนงาน/กิจกรรมที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ และถือเป็นภารกิจที่สำคัญภารกิจหนึ่งในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับประดิษฐ์ เมฆไชยภักดิ์ (2537 : 70) ที่กล่าวว่า

“ การอ่านนั้นสำคัญ ” แน่นอนผู้ปกครองของเด็กทุกคนย่อมปรารถนาให้ลูกของตนเองฉลาด เรียนเก่ง รอบรู้และได้ประกอบอาชีพที่เหมาะสม อันที่จริงพ่อแม่เป็นหลักที่สำคัญที่จะช่วยให้ลูกเป็นนักอ่านแต่พ่อแม่ไม่สามารถจะเป็นผู้ฝึกให้ลูกอ่านออกได้ พ่อแม่มักคิดว่าตนสอนอ่านให้ลูกไม่เป็น จึงได้มอบหมายหน้าที่นี้มาให้โรงเรียนเป็นผู้ฝึกให้ลูกอ่าน

ได้ ดังนั้น โรงเรียนจึงควรจะเตรียมพร้อมที่จะเป็นผู้ฝึกให้เด็กเป็นนักอ่าน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย การพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านขมิ้นจานทุ่ง อำเภอจังหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนนั้นครูจะต้องร่วมมือกันจัดกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน มีดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

1.2 กิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนจะต้องเป็นกิจกรรมที่กระตุ้น และดึงดูดความสนใจของนักเรียน มีกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงาน

1.3 โรงเรียนต้องดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียน มีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจน บุคลากรทุกคนต้องปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการอ่าน โดยศึกษาตัวแปรอื่น เช่น การเล่านิทาน การตอบปัญหาจากหนังสือ การแสดงหนังสือ

2.2 ควรศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่าน เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

2.3 ควรพัฒนาเรื่องพัฒนาครูด้านการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการ